

jejichž působivosti na rozhodování se (vůli) odolá soudnost (rozumové úvahy) tížeji než účinku pouhé lhostejnosti, nepřízně, nelibosti a podobných stavů citových. Proto shledává i § 300 tr. zák. pobuřování v podněcování k zášti neb opovržení, t. j. vyvolávání, utvrzování nebo sesilování takového smýšlení, které si přeje zánik aneb újmu napadeného statku nebo nepokládá statek za dosti cenný, by se mu v případě nebezpečí přispělo. K vytvoření a prohloubení takové duševní nálady však článek směřoval a byl způsobilý. Dlužno si uvědomiti mentalitu značné části německého národa, která se dosud nesmířila s přeměnou mocenských poměrů, k níž světovou válkou došlo, která tuto přeměnu těžce nese a jejíž duše proto reagují na připomínky o příčinách a důsledcích této přeměny zvláště citlivě. A s hlediska tohoto citového podkladu československých občanů německé národnosti, přesněji alespoň části jich rovnal se poukaz na násilnost připojení poněmčeného území k Československé republice připomínce, že se jim stala křivda, již možno napravití jen oddělením území jimi obývaného od Československé republiky a připojením ho k říši německé, čehož překážkou jest však ústavní jednotnost státu Československého. A setrvání ve svazu Československého státu bylo této části občanů (poukazem článku na duch bezmezného utiskování na straně pražské vlády) označeno jako pramen dalších, soustavných útisků, k jichž uvarování se není jiného než zmíněného prostředku zrušením ústavní jednotnosti v příslušné části. Těmito připomínkami vzbuzoval článek v osobách, jimž svědčil, zášť proti státu, do něhož byly dle vývodů článku proti své vůli, porušením sebeurčovacího práva, násilně vtěsnány a v němž jsou prý údělem jich soustavné útisky; obzvláště však vzbuzoval zášť těchto osob proti ústavní jednotnosti, jež překáží průchodu sebeurčovacího práva a vyváznutí z udánlivých útisků. Článek byl tedy způsobilým a směřoval k vyvolání duševního stavu, jehož vyvolávání pojem pobuřování předpokládá. Druhým ze zmíněných poukazů uvedl článek v působivost i pohutky vztahující se k okolnostem, za nichž Československá republika se utvořila, a proto dlužno shledati v něm pobuřování proti státu pro jeho vznik, t. j. z důvodu, že se vůbec a zejména takovým způsobem utvořil a trvá. Odmítaje násilné prostředky války a revoluce (irridenty) hlásané politikou L-ovou, kterou článek napadá, vymyká se článek ovšem z rámce zločinu podněcování k násilnému odtržení části území Československé republiky a přivtělení jí cizímu státu podle §u 15 čís. 3 zák. na ochranu republiky, avšak naplňuje skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 1 zákona, jelikož agituje proti státu pro jeho vznik a proti ústavní jednotnosti Československé republiky způsobem pobuřovacím. Bezdůvodnou zmatečnou stížností bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2283.

Za svědeckou výpověď ve smyslu §u 199 a) tr. zák. nelze pokládati výpověď osoby, již měl vyslyšající soudce příčinu pokládati za podezřelou z účasti na trestném činu, o němž byla vyslyšána, pokud čelí

k zakrytí vlastní viny vyslychané osoby; nezáleží na tom, že měla možnost odepřítí svědectví ve smyslu §u 153 tr. ř.

(Rozli. ze dne 10. února 1926, Zm I 855/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského soudu v Táboře ze dne 22. července 1925, jímž byly obžalované uznány vinnými zločinem podvodu podle §u 197, 199 a) tr. zák., porušen byl zákon v předpisu §u 199 a) tr. zák.: rozsudek se zrušuje a obžalované se sprostňují podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu podle §u 197, 199 a) tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 17. dubna 1925 ve Vlašimi v trestní věci proti Karlu P-ovi pro přečin podle §u 18 čís. 2 zákona ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. zák. u okresního soudu jako svědkyně slyšeny křivé svědectví vydaly.

D ů v o d y:

Podle oznámení četnické stanice v Š. ze dne 30. března 1925 (spisy Tk 374/25) byla dne 23. března 1925 Kateřině P-ové, majitelce živnosti pohodnické, přivezena zdechlá kráva, kterou nezakopala, nýbrž rozsekala; část masa toho odnesla dne 24. března 1925 Františka B-ová s dcerou Marií B-ovou řezníku Karlu P-ovi, u něhož dne 26. března 1925 bylo v lednici nalezeno 15 kg hovězího masa, lidskému zdraví nebezpečného. Maso to podle doznání Marie B-ové bylo totožné s masem, které s Františkou B-ovou, dcerou Kateřiny P-ové, odnesla dne 24. března 1925. Ačkoliv tedy podle četnického šetření bylo podezření, že Kateřina P-ová, Marie a Františka B-ová zúčastnily se porušení zákona o potravinách, Karlu P-ovi v oznámení za vinu kladeného, byly za přípravného vysledávání proti P-ovi pro přečin podle §u 18 čís. 2 zákona o potravinách, zahájeného u okresního soudu ve Vlašimi, slyšeny jako svědkyně, aniž by byly poučeny ve smyslu §u 153 tr. zák. (spisy Tk 374/25). Při tom Kateřina P-ová jako svědkyně dosvědčila, že není pravda, že její dcera Františka B-ová s vnučkou Marií B-ovou odnesly dne 24. března 1925 k řezníku Karlu P-ovi do V. maso (ze zdechlé krávy), nýbrž že její dcera Františka B-ová nesla toho dne do V. kůži ze hřiběte. Františka B-ová v téže trestní věci jako svědkyně vypověděla, že dne 24. března 1925 se svou dcerou Marií B-ovou žádné maso Karlu P-ovi do V. nedonesla a neprodala, že toho dne nesla do V. pouze kůži ze hřiběte. Marie B-ová pak jako svědkyně udala, že četníkům řekla, že nesla s matkou (Františkou B-ovou) dne 24. března 1925 v nůši a v tašce maso z oné (zdechlé) krávy proto, že se četníků bála, že by jí dali želízka, poněvadž jí to říkali, když nebude mluvit pravdu; dále dosvědčila, že, když jí četníci ukazovali zabavené maso a ptali se jí, zda je poznává jako maso ze zmíněné (zdechlé) krávy, řekla ano, poněvadž ani nevěděla, co mluví.

Pro výpovědi ty byla pak podána na jmenované obžaloba pro zločin podle §u 197, 199 a) tr. zák. a byly též Kateřina P-ová, Marie a Fran-

tiška B-ová rozsudkem krajského soudu v Táboře ze dne 22. července 1925 uznány vinnými zločinem podle §u 197, 199 a) tr. zák. ve smyslu podané obžaloby. Rozsudek ten nabyl moci práva, ačkoliv byl jím porušen zákon v ustanovení §u 199 a) tr. zák. Nalézací soud totiž přehlíží, že nelze považovati za svědeckou výpověď ve smyslu §u 199 a) tr. zák. výpověď osoby, již měl vyslýchající soudce příčinu pokládati za podezřelou z účasti na trestném činu, o němž byla vyslýchána, byť i výslech konán byl ve formě výslechu svědeckého, jak tomu bylo v projednávaném případě. Byť i § 170 čís. 1 tr. ř. nevyklučoval zásadně výslech osob, jež jsou usvědčeny nebo v podezření, že spáchaly čin, nebo zúčastnily se činu, o němž jsou vyslýchány, neprejudikuje předpis ten pozdějšímu zkoumání takovéto výpovědi s hlediska §u 199 a) tr. zák. Výpověď tu nebude lze podřaditi pod § 199 a) tr. zák., jakmile měla sloužiti k zakrytí vlastní viny. V souzeném případě již okolnost, že Marie B-ová svoje údaje před četnictvem u soudu odvolala, nasvědčovala zjevně tomu, že obžalované se při výslechu pokládaly subjektivně za obviněné a křivými výpověďmi chtěly sobě a spoluobviněným pomoci. Za tohoto stavu věci nebyl však s v ě d e c k ý výslech jmenovaných osob vůbec na místě, ježto to, co formelně zdálo se býti výpovědí svědeckou, bylo věcně jen obhajobou obviněných. Postup soudu znamenal ve skutečnosti obcházení předpisu §u 202 tr. ř., podle něhož vinník nesmí býti nijakými prostředky donucován k tomu, by vypovídal pravdu, když by tím sama sebe z viny usvědčoval. Z toho plyne, že seznání Kateřiny P-ové, Františky a Marie B-ové neodpovídalo pojmu svědectví, podléhajícího trestní sankci §u 199 a) tr. zák. Na tom nic nemění ani okolnost, že obviněné měly na vůli, domáhati se práva podle §u 153 tr. ř., o němž v konkrétním případě nebyly, jak již uvedeno, poučeny. Neboť nehledě k tomu, že přiznání tohoto dobrodiní ponecháno jest podle důležitosti případu soudcovskému uvážení, vztahuje se předpis ten pouze na svědky, jimiž obviněné byly jen formelně, ne věcně, a dovolávání se předpisu §u 153 tr. ř. již podle své povahy jest způsobilé, sesílití podezření proti svědku beztak již stávající. Byly-li tedy jmenované obviněné vyslýchány formelně jako svědci, nesměly býti pro nepravdy při svém výslechu souzeny a odsouzeny podle §u 199 a) tr. zák. (V témže smyslu rozh. sb. n. s. č. 1785, pak v. sb. č. 3357, 3392 a m. j.)

Čís. 2284.

Nejde o nezpůsobilý pokus (§ 8 tr. zák.), minul-li se výsledkem jen pro nedostatečnost látky nebo nepřiměřenost nástroje v konkrétním případě použitých (na př. násadec nemohl do dělohy vniknouti a plod porušiti, poněvadž byl příliš silný).

(Rozh. ze dne 10. února 1926, Zm II 487/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 21. ledna 1925, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou